

Voorstel raad

Nummer

B.1

Contact en vragen via

Technischevragen@hollandskroon.nl

Portefeuillehouder

A. van Dam

Datum raadsvergadering	Datum B&W-besluit
24 november 2022	1 november 2022

Onderwerp
Participatieverordening gemeente Hollands Kroon

Kern van het voorstel
Met de huidige maatschappelijke ontwikkelingen verandert er veel in het dagelijks leven van inwoners. Dit leidt tot een grote behoefte vanuit inwoners om invloed uit te oefenen op de democratische besluitvorming. Het is daarom belangrijk dat we inwoners (maar ook bedrijven en instellingen) blijven betrekken bij de ontwikkelingen in de samenleving. Het voorstel is om hiervoor een Visie op participatie en de Participatieverordening vast te stellen.

Voorgesteld besluit
Het college van burgemeester en wethouders stelt de gemeenteraad voor: <ol style="list-style-type: none">
1. de Visie op participatie gemeente Hollands Kroon vast te stellen;
2. de Participatieverordening gemeente Hollands Kroon vast te stellen;
3. het aanwijzingsbesluit gevallen verplichte participatie bij aanvraag omgevingsvergunning vast te stellen.

Wettelijke grondslag
Artikelen 149 en 150 van de Gemeentewet

De gemeenteraad besluit:

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 24 november 2022.

Griffier

J.M.M. Vriend

Voorzitter

A. van Dam

Aanleiding

Met de huidige maatschappelijke ontwikkelingen verandert er veel in het dagelijks leven van inwoners. Dit leidt tot een grote behoefte vanuit inwoners om invloed uit te oefenen op de democratische besluitvorming. Het is daarom belangrijk dat we inwoners (maar ook bedrijven en instellingen) blijven betrekken bij de ontwikkelingen in de samenleving.

Participatie is in de afgelopen jaren dan ook steeds hoger op de gemeentelijke agenda komen te staan. Het derde Kabinet Rutte deelde deze prioritering. Dit blijkt uit het ontwerp-wetsvoorstel 2020 '[Versterking participatie op decentraal niveau](#)' van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Het wetsvoorstel is door de Raad van State van advies voorzien. Een aangepast wetsvoorstel is door minister Bruins-Slot op 23 september 2022 ingediend.

Het doel van het ontwerp-wetsvoorstel is dat voor zowel de inwoners als voor gemeenten duidelijk is (1) binnen welke kaders inwoners in het beleidsproces participeren en (2) op welke wijze zij in de verschillende fasen van het beleidsproces betrokken worden. Het voorstel verplicht tot een uitbreiding/verbreding van de in de Gemeentewet (artikel 150) voorgeschreven inspraakverordening naar een participatieverordening.

Ook in andere wetsvoorstellen, zoals bijvoorbeeld de Omgevingswet en energietransitie wordt participatie specifiek benoemd met het oog op versterking ervan. Sterker nog, in de [Omgevingswet](#) is participatie verankerd en daarmee niet vrijblijvend.

Het vorige en huidige college heeft de wens niet te willen wachten met het maken van een Participatieverordening tot de nieuwe wet is ingetreden. Uw raad is vanaf begin dit jaar meegenomen in het proces om te komen tot een Participatieverordening. Op de volgende momenten bent u geïnformeerd en betrokken:

- [Beeldvormende vergadering](#) op 8 februari 2022
- [Beeldvormende vergadering](#) op 10 mei 2022
- [Informerende bijeenkomst](#) op 1 september 2022
- [Technische uitleg](#) concept Participatieverordening op 4 oktober 2022

Daarnaast ligt er vanaf juni 2022 een [nieuw coalitieakkoord](#) met een sterke focus op participatie, wat aansluit bij de grote behoefte vanuit inwoners om invloed uit te oefenen op de democratische besluitvorming.

Beoogd bestuurlijk/maatschappelijk doel/effect

Samen bouwen aan vertrouwen is de titel van het coalitieakkoord. Het college stelt 'het welzijn van onze inwoners' centraal en stelt dienstverlening voorop. Het college wil op alle essentiële onderwerpen in gesprek met inwoners, en op die manier inhoud geven aan het begrip samenwerking. Communicatie en participatie zijn daarbij een sleutelbegrip: luisteren, tekst en uitleg geven en met elkaar praten over vraagstukken en dilemma's, en mogelijke oplossingen daarvoor. Alleen op die manier kunnen we het vertrouwen in de gemeente herstellen en zorgen dat iedereen in Hollands Kroon een fijne leefomgeving houdt.

De Participatieverordening heeft daarom de volgende bestuurlijke en maatschappelijke doelen:

1. Relatie inwoner-gemeente verbeteren (draagvlak, vertrouwen, samenwerken)
Door de samenleving deelgenoot te maken van een dilemma, het probleem en/of de opgave, voelen zij zich serieus genomen. En kunnen zij meedenken en hun kennis en ervaring delen. Dit zorgt voor een betere relatie tussen de gemeente en inwoners. En door van initiatiefnemers te vragen hun omgeving te betrekken bij een plan, zorg je ook dat je een goede buur bent. Participatie gaat over betrokkenheid. Een goede betrokkenheid kan leiden tot draagvlak, maar draagvlak is geen doel op zichzelf.
2. Ruimte bieden voor nieuwe verbindingen tussen inwoners en bestuur.
Door participatie consequent op te pakken, ontstaat er ruimte om op verschillende - en nieuwe manieren met inwoners samen te werken.
3. Kwaliteit van beleid en initiatieven verbeteren.
Door de kennis van de samenleving op te halen en te benutten worden beleid en initiatieven beter. En leidt dit tot zorgvuldigere besluiten.

4. Duidelijkheid voor inwoners en gemeenten.

Door bij de start met elkaar af te spreken hoe de participatie wordt vormgegeven, bestaat duidelijkheid voor alle betrokken partijen.

Motivering per voorgesteld besluit

Adviesbesluit 1. Visie op participatie

Als we willen bouwen aan vertrouwen moeten we ook terugkijken en leren waarom [het vertrouwen in het bestuur laag](#) is. Daarom markeren we met deze visie een moment. We kijken terug en erkennen dat we hebben geleerd van de afgelopen jaren. Waarin vooral is ingezet op economische groei en niet op ontwikkelingen waar iedereen (mens, dier en natuur) iets aan heeft. Daarom beschouwt het college verbinding, communicatie en contact met de inwoners, ondernemers en instellingen als beginpunt, rode draad en eindpunt van elk onderwerp en elk dossier.

De visie bouwt de uitgangspunten voor participatie verder uit. Dit zijn:

- Contact maken
- In contact zijn en blijven
- Goed luisteren, samenvatten & doorvragen
- Elkaar begrijpen (maar ook: we agree to disagree)
- Dezelfde taal spreken (toegankelijkheid)
- Elkaar(s positie) respecteren

Adviesbesluit 2. De Participatieverordening

De grote maatschappelijke opgaven waar we voor staan, maken het heel belangrijk om inwoners vroegtijdig en zorgvuldig te betrekken bij de vraagstukken in hun omgeving. Participatie is niet vrijblijvend en vraagt om tijd, inspanning, vertrouwen, ruimte en duidelijke kaders vanuit de gemeente. Daarbij bestaat een inherente spanning tussen representatie en participatie. Het kan voor het gemeentebestuur moeilijk zijn om een advies van inwoners, dat gebaseerd is op een zorgvuldig participatietraject, naast zich neer te leggen als zij oordelen dat het algemeen belang daar niet mee gediend is. Het helpt dan als de gemeente bij elk beleidsvoornemen of initiatief vastlegt op welke manier participatie wordt toegepast. De aan u voorgelegde Participatieverordening geeft hier invulling aan.

Volgens onze [Inspraakverordening](#) moeten inwoners betrokken worden bij de voorbereiding van beleid. Met de aan u voorgestelde participatieverordening wordt de inspraak uitgebreid: we regelen dan niet alleen betrokkenheid bij de voorbereiding, maar ook bij de uitvoering en evaluatie van het beleid (of initiatief).

De verordening bestaat uit 3 delen:

1. Participatie gemeente-omgeving

Dit beschrijft hoe participatie moet worden vormgegeven als de gemeente beleid maakt of een initiatief heeft.

2. Participatie initiatiefnemer-gemeente-omgeving

Dit beschrijft hoe participatie moet worden vormgegeven als een initiatiefnemer zich met een plan bij de gemeente meldt en de gemeente hier in principe positief tegenover staat.

3. Samenleving aan zet (uitdaagrecht of right to challenge)

In het ontwerp wetsvoorstel van het Rijk wordt ook de mogelijkheid van het uitdaagrecht geregeld. Dit hebben we meegenomen in de verordening omdat het goed past bij de gemeente (ja, tenzij principe).

Ook hebben we hier al ervaring mee op grote (Campus de Terp) en kleine schaal (kernbeheer). We

hebben dit in de verordening 'Samenleving aan zet' genoemd, omdat dit een meer passender naam is.

Met het artikel in de verordening kunnen inwoners de gemeente verzoeken om de uitvoering van een

taak van de gemeente over te nemen, al dan niet met bijhorend budget, omdat zij denken deze taak

beter en goedkoper te kunnen uitvoeren. Denk aan het onderhoud van een park, het beheer van

sportvelden of andere maatschappelijke voorzieningen. Het uitdaagrecht is onder de naam 'Samenleving

aan zet' in de verordening opgenomen.

Met het vaststellen van de Participatieverordening wordt de huidige Inspraakverordening ingetrokken. Het voorstel is om het al dan niet in trekken van de Verordening burgerinitiatieven te betrekken bij de evaluatie van de ideëenmarkt.

Adviesbesluit 3. Aanwijzingsbesluit gevallen verplichte participatie bij aanvraag omgevingsvergunning

Wanneer de Omgevingswet in werking treedt kan de gemeenteraad gevallen aanwijzen waarbij participatie

verplicht is. Dit kan alleen wanneer er sprake is van een omgevingsvergunning die niet past in het (tijdelijk)

omgevingsplan. Om medewerking te verlenen moet dan afgeweken worden van het omgevingsplan met een

buitenplanse omgevingsplanactiviteit. De gemeenteraad kan voor deze situaties gevallen aanwijzen waarbij

participatie verplicht is. Voorgesteld wordt om aan te sluiten bij de lijst voor het bindend advies van de

gemeenteraad zoals u die is opgenomen bij de Nota van Uitgangspunten voor het omgevingsplan

(vastgesteld 1 februari 2022). Daarnaast stellen wij voor om een aantal gevallen toe te voegen zoals het

realiseren van een asielzoekerscentrum of het wijzigen van gebruik van bebouwing van meer dan 500 m² in

de kernen en meer dan 1.500 m² in het buitengebied.

Kanttekeningen en risico's (incl. argumenten)

Hoe de uitwerking van de verordening in de praktijk werkt moet de tijd uitwijzen. We gaan de samenleving over veel meer zaken dan nu het geval is, bevragen en betrekken. Dat kost tijd en het kan zijn dat mensen dan een keuze maken waar zij wel en niet aan mee willen doen.

Alternatieven (incl. argumenten)

Geen.

Financiële gevolgen

Kosten/opbrengsten	Geen kosten en geen opbrengsten.
--------------------	----------------------------------

Dekking binnen begroting	Programma: Cluster:
--------------------------	------------------------

Geen dekking binnen begroting	Dekkingsvoorstel:
-------------------------------	-------------------

Fiscale gevolgen	
------------------	--

Toelichting:

Communicatie

Er is geen eigen onderzoek gedaan onder inwoners naar de behoefte om te participeren. Die behoefte is landelijk in kaart gebracht. Bijvoorbeeld in een onderzoek van Prodemos uit 2018 ([ProDemos, Monitor burgerparticipatie](#) 2018). Uit hun onderzoek komt naar voren dat inwoners steeds vaker vragen om mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid. En dat dit nieuwe perspectieven, creatieve en praktische oplossingen met zich meebrengt. Inwoners delen ook graag hun kennis met de overheid, blijkt uit een [onderzoek van Movisie](#) van april 2022. Het gebruikmaken van (ervarings)kennis van inwoners en daarmee de samenwerking met inwoners is de sleutel naar effectiever beleid en effectievere dienstverlening, waarbij de menselijke maat het uitgangspunt is.

De Participatieverordening is voor advies voorgelegd aan de VNG. Hun advies is verwerkt in de verordening. In bijlage 4 vindt u een uitleg van de VNG over participatie binnen de Omgevingswet.

De Participatieverordening treedt in werking op 1 januari 2023. Jaarlijks evalueren we de werking hiervan. Over de uitkomsten wordt u geïnformeerd. De uitkomsten kunnen aanleiding zijn om de verordening te wijzigen of aan te vullen.

Het aanwijzingsbesluit treedt gelijktijdig met de Omgevingswet in werking. Voordat de wet in werking treedt wordt het aanwijzingsbesluit gepubliceerd op overheid.nl voor de officiële bekendmaking.

De Participatieverordening wordt voor de officiële inwerkingtreding gepubliceerd op overheid.nl.

Bijlagen

1. Visie op participatie gemeente Hollands Kroon
2. Participatieverordening gemeente Hollands Kroon
3. Aanwijzingsbesluit gevallen verplichte participatie bij aanvraag omgevingsvergunning
4. Toelichting VNG participatie raadsleden